SPRAWDZIAN · JĘZYK POLSKI

Sprawdzian z „Antygony” **Grupa A**

Sofokles

Imię i nazwisko: _____

Klasa: _____

Data: _____

Punkty: _____ / 15

8 zadań, 15 pkt. Czytaj uważnie polecenia. W zadaniach otwartych pisz pełnymi zdaniami.

Zadanie 1. (0–1 pkt)

Co oznacza pojęcie „katharsis” w kontekście tragedii?

Ⓐ zemstę bohaterów na winowajcach za doznane krzywdy
Ⓑ szczęśliwe zakończenie nagradzające cnotliwych bohaterów
Ⓒ oczyszczenie emocjonalne widza przez litość i trwogę
Ⓓ komizm sytuacyjny rozładowujący napięcie tragiczne

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 2. (0–1 pkt)

Dlaczego Antygona pogrzebała Polinika?

Ⓐ na rozkaz Tejrezjasza, by przebłagać bogów
Ⓑ aby zostać bohaterką i zdobyć sławę w Tebach
Ⓒ z zemsty na Kreonie i chęci przejęcia władzy
Ⓓ z obowiązku wobec praw boskich i rodzinnych

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 3. (0–1 pkt)

Jaką funkcję retoryczną pełni oda o człowieku (stasimon) w strukturze tragedii?

Ⓐ wyraża ambiwalencję wobec ludzkiej potęgi - może budować lub niszczyć
Ⓑ zapowiada szczęśliwe zakończenie i pojednanie rodu Labdakidów
Ⓒ wypełnia czas potrzebny aktorom na zmianę masek i kostiumów
Ⓓ chwali człowieka jako pana natury, bez cienia niepokoju i ostrzeżenia

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 4. (0–1 pkt)

Co oznacza stwierdzenie, że Kreon jest „negatywnym odbiciem” Antygony?

Ⓐ że nie ma z nią nic wspólnego – obce mu są jej racje, rodzina i sposób myślenia
Ⓑ że jest jej wrogiem osobistym – nienawidzi jej od dziecka i szuka pretekstu do zemsty
Ⓒ że jest jej wiernym powtórzeniem – kieruje się tymi samymi wartościami i celami co ona
Ⓓ że reprezentuje odwróconą hierarchię wartości – państwo nad rodziną, prawo ludzkie nad boskie

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 5. (0–1 pkt)

Jaka jest funkcja paraleli między Antygoną a Niobe w tragedii?

Ⓐ obie zostają skazane na cierpienie i zamknięcie w kamieniu – symbol zastygłego żalu
Ⓑ obie są przykładem pychy wobec bogów i kary za bluźnierstwo – symbol ludzkiej hybris
Ⓒ obie są córkami tebańskich królów skazanymi przez Kreona – symbol okrucieństwa tyrana
Ⓓ obie zostają ocalone przez bogów w ostatniej chwili – symbol nagrody za wierność

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 6. (0–3 pkt)

Wyjaśnij znaczenie metafory drzewa w przemowie Hajmona do ojca.

Zinterpretuj metaforę i wyjaśnij, czego Hajmon próbuje nauczyć ojca. (50-70 słów)

Zadanie 7. (0–3 pkt)

Wyjaśnij znaczenie stwierdzenia Antygony o śmierci jako „zysku".

Zinterpretuj, dlaczego Antygona postrzega przedwczesną śmierć jako zysk. (50–70 słów)

Zadanie 8. (0–4 pkt)

Omów funkcję postaci Hajmona jako mediatora między skrajnościami.

Wyjaśnij, w jaki sposób Hajmon próbuje pogodzić konflikt i dlaczego ponosi porażkę. (80–110 słów)

Rozwiąż ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: matury-online.pl/sprawdzian/polski/antygona

SPRAWDZIAN · JĘZYK POLSKI

Sprawdzian z „Antygony” **Grupa B**

Sofokles

Imię i nazwisko: _____

Klasa: _____

Data: _____

Punkty: _____ / 15

8 zadań, 15 pkt. Czytaj uważnie polecenia. W zadaniach otwartych pisz pełnymi zdaniami.

Zadanie 1. (0–1 pkt)

Jaki paradoks ujawnia się w postawie Kreona?

Ⓐ potępia zdrajców, ale sam zdradza własne miasto
Ⓑ głosi pokorę, ale sam pragnie boskiej czci
Ⓒ chce zgody w rodzie, ale wypędza Hajmona
Ⓓ mówi o rozumie, ale zachowuje się emocjonalnie

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 2. (0–1 pkt)

Kim jest Kreon w tragedii?

Ⓐ bratem Edypa i władcą Koryntu
Ⓑ wróżbitą i doradcą Edypa
Ⓒ rodzonym ojcem Antygony i Ismeny
Ⓓ wujem Antygony i władcą Teb

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 3. (0–1 pkt)

Jaka jest fundamentalna różnica między koncepcją sprawiedliwości Antygony a Kreona?

Ⓐ oboje wierzą w tę samą sprawiedliwość opartą na prawach boskich, różnią się jedynie temperamentem i uporem
Ⓑ Antygona wierzy w sprawiedliwość opartą na zemście rodowej, Kreon w sprawiedliwość opartą na łasce i przebaczeniu
Ⓒ Antygona wierzy w sprawiedliwość uniwersalną opartą na prawach boskich, Kreon w sprawiedliwość relatywną opartą na racji stanu
Ⓓ Antygona wierzy w sprawiedliwość proceduralną opartą na prawie miasta, Kreon w naturalną opartą na nakazach bogów

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 4. (0–1 pkt)

Jaki typ bohatera reprezentuje Antygona w tragedii greckiej?

Ⓐ bohatera heroicznego świadomie wybierającego śmierć dla zasad
Ⓑ bohatera biernego, poddającego się woli bogów i władcy
Ⓒ bohatera komicznego, którego upór budzi śmiech widowni
Ⓓ bohatera z hamartią, którego błąd tragiczny prowadzi do upadku

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 5. (0–1 pkt)

Dlaczego Kreon nazywany jest „żywym trupem" na końcu?

(A) bo faktycznie umarł – popełnił samobójstwo po śmierci syna i żony
(B) bo jest chory – zaraza zesłana przez bogów niszczy jego ciało
(C) bo został wygnany – Tebańczycy odebrali mu władzę i wypędzili z miasta
(D) bo jest zrujnowany psychicznie – żyje, ale cierpi więcej, niż gdyby umarł

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 6. (0–3 pkt)

Wyjaśnij, na czym polega konflikt tragiczny w sytuacji Antygony.

Opisz dylemat Antygony i zastanów się, dlaczego każdy jej wybór był tragiczny. (50–80 słów)

Zadanie 7. (0–3 pkt)

Wyjaśnij paradoks w postawie Kreona wobec emocji i rozumu.

Opisz, jak Kreon postrzega sfery męską i żeńską, a jak faktycznie się zachowuje. (60–90 słów)

Zadanie 8. (0–4 pkt)

Omów funkcję postaci Tejrezjasza w strukturze dramatu.

Wyjaśnij rolę wieszcza i znaczenie jego przepowiedni dla rozwoju akcji. (80-100 słów)

Rozwiąż ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: matury-online.pl/sprawdzian/polski/antygona

Sprawdzian z „Antygony”

Grupa A

1. (1 pkt) **C**

2. (1 pkt) **D**

3. (1 pkt) **A**

4. (1 pkt) **D**

5. (1 pkt) **A**

6. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Hajmon przywołuje obraz drzewa rosnącego nad rwącym strumieniem: drzewo, które się nagnie, zachowa konary, a zbyt oporne runie z korzeniami. Odnosi to do ojca jako władcy: nawet mądry człowiek powinien słuchać innych i umieć ustąpić. Metafora oznacza więc potrzebę elastyczności i umiaru w rządzeniu. Hajmon ostrzega Kreona, że upór i pycha doprowadzą go do katastrofy – władca musi umieć się ugiąć i posłuchać głosu rozsądku.
Punktacja: wyjaśnienie metafory: drzewo ugina się, nie łamie (1 pkt); odniesienie do elastyczności w rządzeniu (1 pkt); ostrzeżenie przed sztywnością i pychą (1 pkt)

7. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Antygona mówi Kreonowi: „Wcześniej śmierć przyjdzie, za zysk to poczytam. Bo komu przyszło żyć wśród nieszczęść tylu, jakże by w śmierci zysku nie dopatrzył?”. Jako córka Edypa dźwiga ciężar klątwy ciążącej na rodzie Labdakidów – nieszczęście ojca, śmierć braci. Śmierć traktuje więc jako wyzwolenie od dalszych cierpień, a zarazem jako cenę wierności prawom boskim i zachowania honoru: gorsze byłoby dla niej zostawić brata niepogrzebanego.
Punktacja: odniesienie do życia pełnego cierpień (1 pkt); klątwa rodu Labdakidów (1 pkt); śmierć jako wyzwolenie i zachowanie honoru (1 pkt)

8. (4 pkt) Przykładowa odpowiedź: Hajmon pełni rolę mediatora – próbuje pogodzić ojca z Antygoną i znaleźć kompromis. Używa argumentów racjonalnych: odwołuje się do opinii ludu, przestrzega przed pychą, radzi elastyczność w rządzeniu. Jest rozdarty między miłością do Antygony a posłuszeństwem ojcu. Jego próba mediacji kończy się porażką – Kreon odrzuca rady syna z pychy. Hajmon popełnia samobójstwo przy ciele ukochanej, stając się ofiarą niemożliwego do pogodzenia konfliktu. Jego śmierć pokazuje, że w tragedii nie ma miejsca na kompromis.
Punktacja: Hajmon jako postać pośrednia, próba mediacji (1 pkt); argumenty: głos ludu, rozum, elastyczność (1 pkt); odrzucenie przez ojca z powodu pychy (1 pkt); tragiczny los – samobójstwo jako konsekwencja niemożności pogodzenia (1 pkt)

Grupa B

1. (1 pkt) **D**

2. (1 pkt) **D**

3. (1 pkt) **C**

4. (1 pkt) **A**

5. (1 pkt) **D**

6. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Antygona stoi przed tragicznym dylematem: jeśli pogrzebie brata, złamie edykt i zginie; jeśli nie pogrzebie, obrazi bogów i zdradzi rodzinę. Każdy wybór oznacza utratę fundamentalnej wartości – nie może wybrać dobrze. To klasyczna sytuacja tragiczna: konflikt praw boskich z ludzkimi, gdzie bohaterka musi poświęcić jedno dla drugiego.
Punktacja: wskazanie konfliktu między obowiązkiem rodzinnym a posłuszeństwem władzy (1 pkt); wyjaśnienie, że każdy wybór prowadzi do utraty wartości (1 pkt); odniesienie do praw boskich vs ludzkich (1 pkt)

7. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Kreon silnie rozdziela sferę męską od żeńskiej, przypisując mężczyznom rozum, a kobietom emocjonalność. Paradoks polega na tym, że to właśnie Kreon zachowuje się emocjonalnie – działa z pychy, gniewu, urażonej dumy. Antygona natomiast postępuje racjonalnie według swoich zasad. Sofokles odwraca stereotypy płciowe, pokazując, że to władca kieruje się emocjami, nie rozumem.
Punktacja: poglądy Kreona: mężczyźni = rozum, kobiety = emocje (1 pkt); faktyczne zachowanie: Kreon działa emocjonalnie (1 pkt); ironia – odwrócenie stereotypów (1 pkt)

8. (4 pkt) Przykładowa odpowiedź: Tejrezjasz to ślepy wieszcz reprezentujący wolę bogów i głos wyższego porządku. Jego przyjście stanowi perypetię – punkt zwrotny akcji. Przepowiednia gniewu bogów i śmierci syna wreszcie przeraża Kreona i wymusza zmianę decyzji. Tejrezjasz ujawnia prawdę: edykt Kreona obraził bogów, bezczeszcząc zmarłego i skazując żywą na śmierć. Jest głosem transcendencji i sprawiedliwości kosmicznej, która musi zwyciężyć.
Punktacja: określenie Tejrezjasza jako głosu bogów (1 pkt); przepowiednia jako punkt zwrotny (perypetia) (1 pkt); wymuszenie zmiany decyzji Kreona (1 pkt); ujawnienie prawdy o gniewie bogów (1 pkt)

Skala ocen (orientacyjna, 15 pkt w każdej grupie)

bardzo dobry (5)	14–15 pkt
dobry (4)	12–13 pkt
dostateczny (3)	8–11 pkt
dopuszczający (2)	5–7 pkt
niedostateczny (1)	0–4 pkt

Progi: 90%, 75%, 50%, 30%. Progi w Twojej szkole mogą być inne. W zadaniach otwartych uznaj każdą odpowiedź poprawną merytorycznie, także sformułowaną inaczej niż przykład.

Ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: **matury-online.pl/sprawdzian/polski/antygona**. Nauczyciele i korepetytorzy ułożą własną kartę z banku ponad 20 tys. zadań: **matury-online.pl/dla-korepetytorow**.